

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr., za pol leta 1 gold. 70 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold. 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

V Ljubljani 26. januarija 1887.

Obség: Nov stroj za pinjenje. — Je li pri ljudski šoli treba vrta? — Štriglajte krave. — Pridelovanje zgodnega graba. — Ali se splača vrbe saditi. — Gospodarske novice. — Vprašanja in odgovori. — Zemlje- in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Nov stroj za pinjenje.

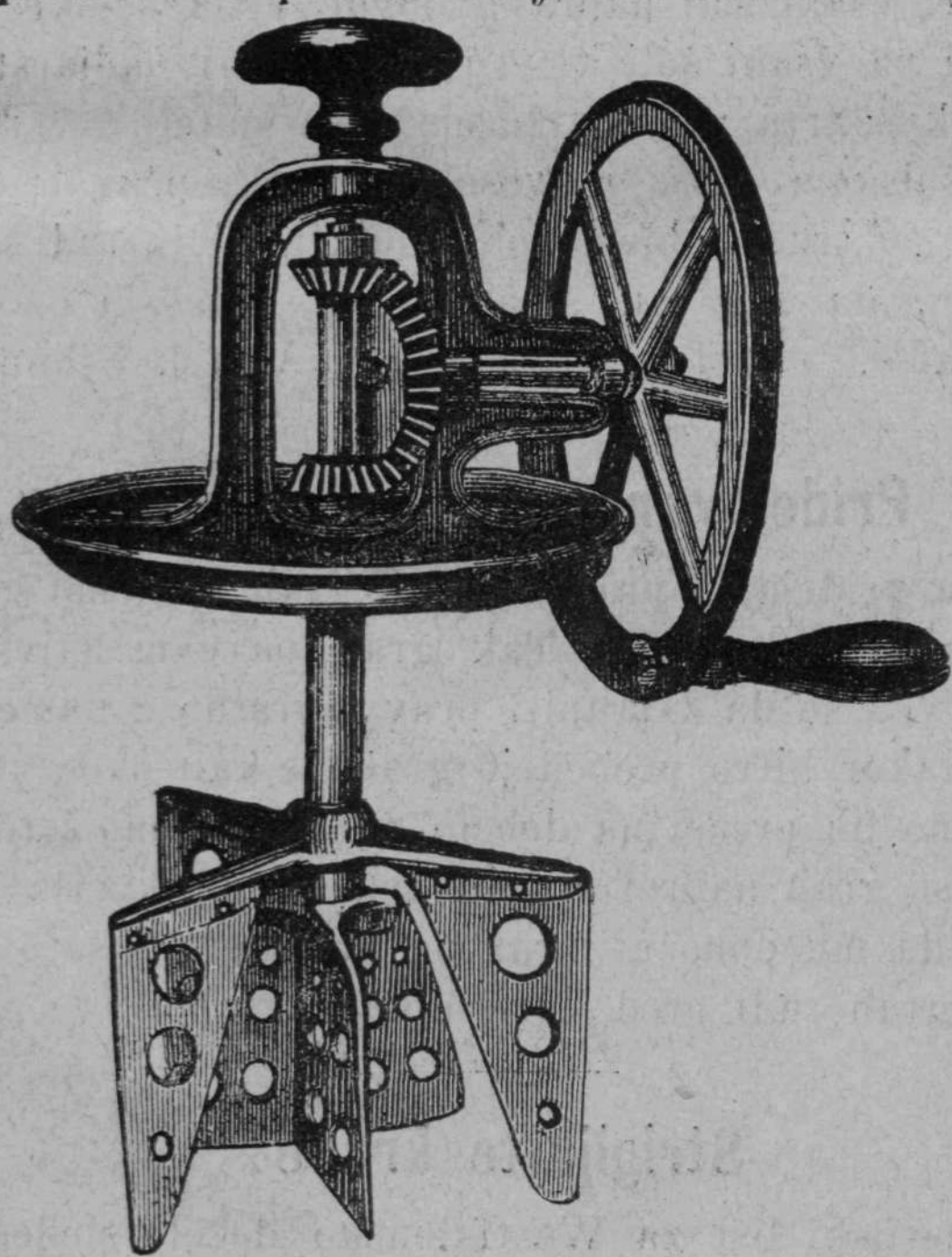
Trgovca z železom Balinth & Frank na Dunaji (Wien, I. Akademiestrasse 3) prodajata nov stroj za pinjenje, kojega je izumil Beranek-Brich. O tem neki jako izvrstnem stroju piše vodja „mlekarske zaloge“ Kneifel v „Wiener landw. Zeitung“ sledeče:

Nova pri tem stroju je naprava, s katero se pri pinjenju mleka ali smetane naredita dva toka, ki sta si nasprotna. Iz podobe 9. je to razvidno. Vsa na-

govo votlo vreteno. Na spodnjem koncu ima vreteno zgornjega kolesca tri preluknjane lopate, koje pa stojé med tremi lopatami, ki so pritrjene na votlo vreteno spodnjega kolesca.

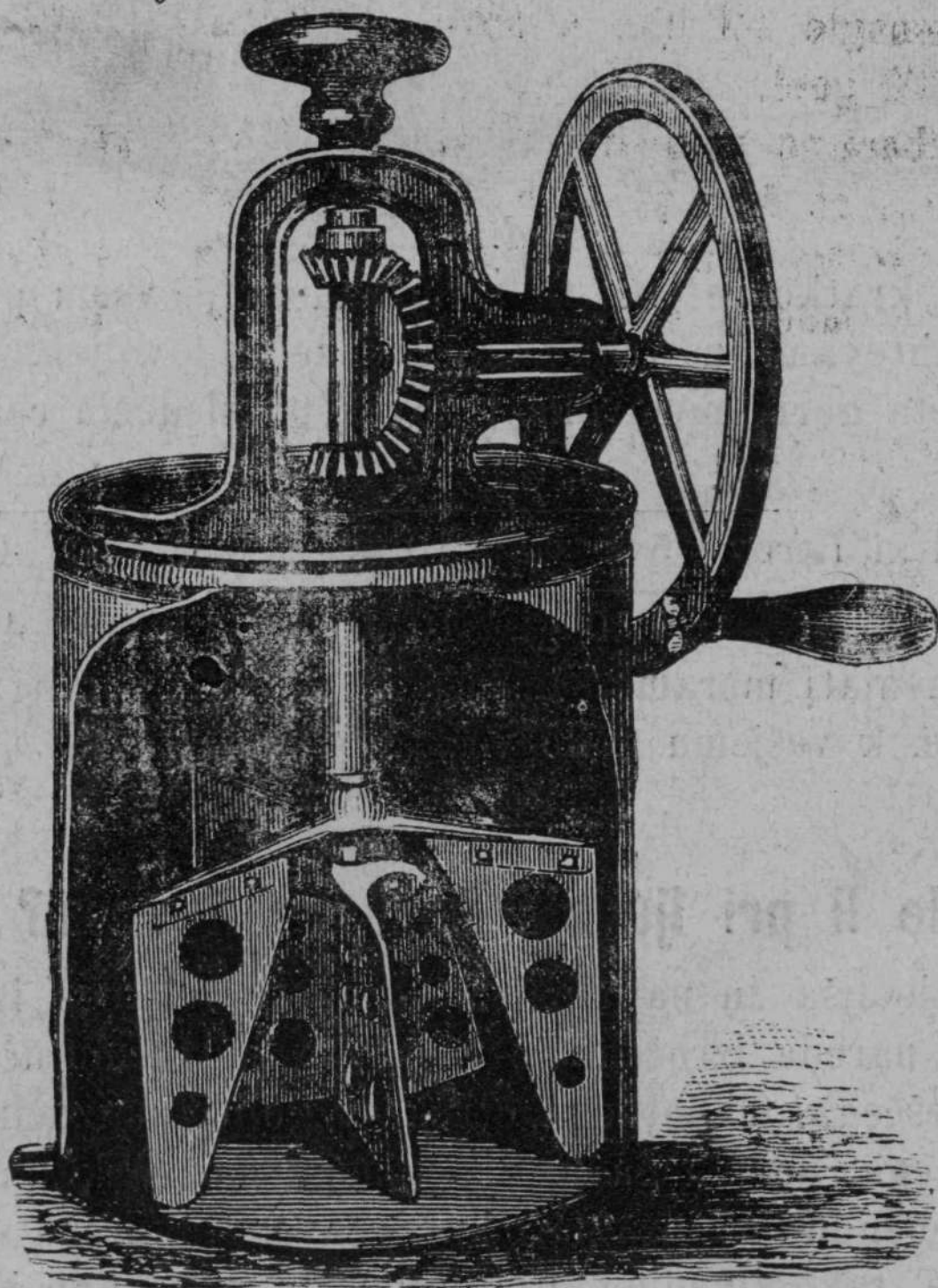
Iz take naprave sledi, da se notranje lopate vedno nasprotno sučejo zunanjim in da se mleko ali smetana v pinji silno močno otepe. Ko se kolo na omah enkrat zasučé, zasučéjo se lopate uže trikrat, zato iz tega sledi, da ni treba preveč hitro pinjiti.

Podoba 10. kaže notranjo opravo stroja, podoba 11. pa zunanjo.

Pod. 9.

prava za pinjenje je vtrjena v pokrovo ter se goni s kolescem na omah. Vreteno tega kolesa ima zobasto kolo, katero prijemlje v drugi dve manjši taki kolesi. Zgornjo teh zobatih kolesce je pritrjeno na vreteno, koje vreteno gré pa skozi spodnje kolesce in skozi nje-

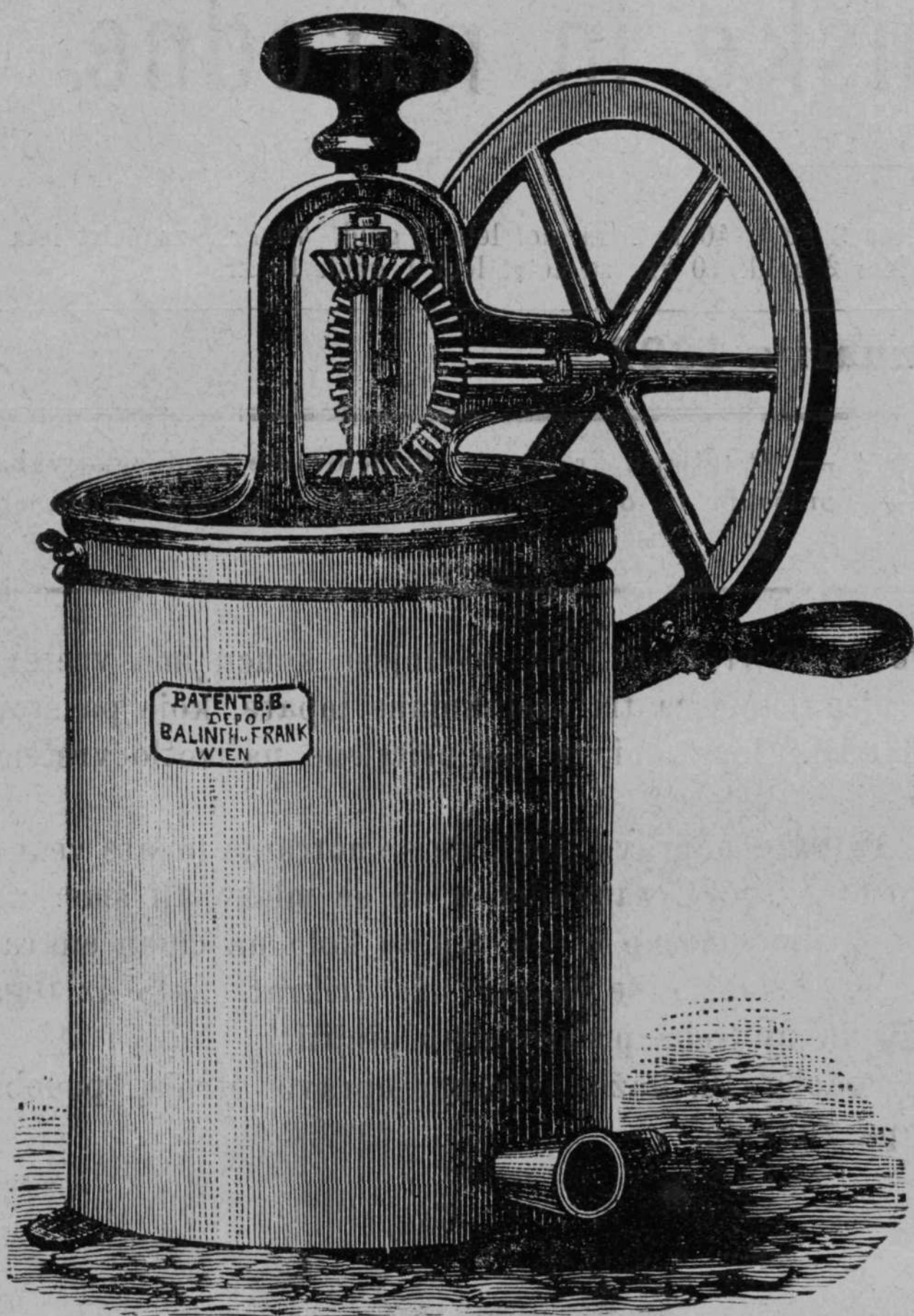
Pod. 10.

Pinja ima spodaj iztok za pinjeno mleko in pa dva železna nosa, s katerima se pinja z vijaki pritrjuje na mizo. Za gumbo na vrhu stroja delavec z eno roko lahko prime, da se pinja manj trese. Vsa pinja je iz

železa in kolikor pride v dotiko s smetano ali mlekom, je tudi pocinjena.

V tem stroji se dá pinjiti sladko mleko, sladka in kislá smetana. Tako na pr. dobilo se je iz 5 litrov sladkega mleka 155 gramov surovega masla. Pinjenje je končano v 5 do 9 minutah.

Pod. 11.

Na kratko rečeno, ta stroj zadostuje vsem pravičnim zahtevam in vsak kupec bode zadovoljen. Stroj izdelujeta gori imenovana trgovca po sledečih cenah:

Št.	1	2	3	4
Pinja drží litrov	5	10	25	45
Cena	7.50 gl.	10.50 gl.	30 gl.	42 gl.

Omenjati moramo, da se sme pinja napolniti le do polovice, k večjemu malo več.

Je li pri ljudski šoli treba vrta?

Najboljša in najimennitnejša stvar vsakega izobraženega naroda izročena je v oskrbo ljudskemu učitelju. Iz neveščega, slabotnega otroka vzgojiti in izučiti ima pametnega, poštenega in značajnega moža, kateri ima biti steber in podpora naroda, države. Kakoršna vzgoja mladine, tako življenje odraslih naroda, to znano je vsakateremu, in vsled tega gledajo vsi probujeni narodi na šolo, nje uspeh, ter stavijo v taisto vse upanje, vso prihodnost.

V šoli pridobiti si ima otrok raznih znanosti, kakor branja, veroznanstva itd., poleg tega pa tudi,

zlasti v šolah po deželi dandanes še premalo oskrbovanega, a za kmeta neprecenljivega, ker prepotrebne znanja v kmetijstvu. Res se v šoli ne more razpravljati o različnih zemljah, o umni živinoreji in obdelovanji polja za to šola nima potrebnih zemljišč in drugih pripomočkov, učitelj premalo časa, in mladina je še tudi za ta poduk negodna, pač pa zamore in sicer edino le šola veliko doseči s podukom v sadjarstvu, v trto- in zeljenadoreji, in to le, ako ima primerni šolski vrt. Skušnja uči, da beseda sama pri našem narodu ne zda ničesar, le praktični poduk, posebno pa dobri vzgledi budé veselje do kake prekoristne reči. Vsaj vemo, kako nezaupljiv je narod novejšim naredbam in da se najraje nepremenjeno peča še z onimi deli, ktere so opravljali njegovi pradedje. Ko pa bode narod videl, da šolski vrt ni samo radi imena ali koristi učitelja tukaj in ko se bode prepričal, da učitelj ne zna poučevati samo v branji, računanji in drugih takih znanostih, temuč da razume tudi kot nepoljedelec kmetijstvo zlasti sadjarstvo in trtorejo, da se sme k njemu vsak za svet in poduk zateči, vedoč, da ga tudi dobi, da na šolskem vrtu mladina spoznava in se uči ljubiti domačo zemljo, da se prične tam zanimati za zeló ali manj važne, pozneje znabiti nepotrebne reči, da se ji budi ondi veselje do reda, a tudi spoštovanje do tuje reči, da se tamkaj praktično nauči takih del, katera ji sam iz nevednosti ali pomanjkanja časa dajati ne more, takrat bode spoznal, da je prav vrejen in oskrbovan šolski vrt ne le pri naravoslovskem, temuč zlasti kmetijskem poduku šoli potreben. Gotovo pride čas, ko se bode pri vsaki šoli napravil dovolj velik šolski vrt in nastavil na vsaki šoli kmetijstva, zlasti sadjarstva, v krajih, kjer trta raste, trtoreje vešč učitelj.

V šolskem vrtu razveseljeval, okrepčaval in učil se bode po trudapolnem delu poleg učitelja tudi narod, hvaležen, da sta mu šola in vrt prinesla omiko in blagostanje.

Vojteh Ribnikar.

Pridelovanje zgodnega graha.

Da pridelamo prav zgodnji grah, sejemo ga uže prav zgodaj spomladi. Tak grah pa nam največkrat pozebe. To se dá zabraniti prav izvrstno z nasteljo iz šote. Kakor hitro prebodejo grahove kali skoz zemljo, potrosimo jih precej na debelo z razdrobljeno šoto, pod katero se grah naprej razvija ter se tudi kmalu toliko okrepi, da mu ponočni mraz ne škoduje. S šoto obvarujemo grah tudi pred kuretnino in vrabci.

Štriglajte krave!

Kmetijski list za Westfalensko deželo sledeče poroča: Molzno kravo, kojo so redno štrigli, so jo zarad poskusa za štirinajst dni jenjali štrigljeni. Ta krava je dala v tem času 11 litrov manj mleka, kakor v prejšnjih štirinajstih dneh, akoravno so bile druge razmere ene in tiste.